

Список використаних джерел:

1. Садеков А.А. Управление предприятием в условиях кризиса : [монография] / А.А. Садеков, В.В. Цурик. – Донецк : ДонГУЭТ, 2006. – 178 с.
2. Довгань Л.Є. Формування організаційно-економічного механізму ефективного управління підприємством / Л.Є. Довгань, О.Г. Лулукало // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – 2012. – С. 48–56.
3. Молла М.Г. Формування системи показників оцінки організаційних складових конкурентоспроможності підприємства / М.Г. Молла // Вісник соціально-економічних досліджень ОДЕУ. – 2012. – № 44. – С. 252–257.
4. Поняття і зміст організаційно-економічного забезпечення функціонування готельних підприємств малої місткості / [В.Ф. Семенов, С.С. Галасюк, О.В. Шикіна] // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 10 (172). – С. 202–212
5. Моисеенко Е.В. Информационные технологии в экономике. / Е.В. Моисеенко, Е.Г. Лаврушина [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://abc.vvsu.ru/Books/up_inform_tehno_l_y_ekon/page0009.asp 10.
6. Андреева В.И. Организационное обеспечение работы с кадровой документацией / В.И. Андреева [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ipppnou.ru/print/008122/2>.
7. Островерхова Г.В. Сутність і структура організаційного забезпечення інноваційної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/natural/Vcpi/TPtEV/2012_6/statti/9Ostrov.pdf.
8. Львовчкін С.В. Фінансовий механізм макроекономічного регулювання / С.В. Львовчкін // Фінанси України. – 2000. – С. 23–28.

Аннотация. В статье исследовано организационно-экономическое обеспечение управления изменениями на промышленном предприятии. Анализируя, систематизируя и обобщая научные труды многих ученых, мы систематизировали взгляды исследователей на определение понятия «организационно-экономическое обеспечение». Определены составляющие организационно-экономического обеспечения управления изменениями на промышленном предприятии. Выявлены факторы влияния на организационно-экономическое обеспечение управления изменениями промышленного предприятия.

Ключевые слова: изменения, динамичное развитие, управление, промышленное предприятие, организационно-экономическое обеспечение.

Summary. In the paper organizational and economic support of change management in an industrial plant. By analyzing, systematizing and generalizing scientific works of many scientists, we have systemized the views of researchers on the definition of “organizational and economic support”. The components of the organizational and economic support of change management in an industrial plant. The factors of influence on organizational and economic maintenance management of industrial enterprise change.

Key words: change, dynamic development, management, industrial enterprise, organizational and economic support.

УДК 332:664

Бондар В. А.

*аспірант кафедри менеджменту і логістики
Одеської національної академії харчових технологій*

Bondar V. A.

*Postgraduate Student of Management and Logistics
Odessa National Academy of Food Technologies*

ЕКОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ КРУП'ЯНОГО ВИРОБНИЦТВА

ENVIRONMENTAL INNOVATION IN THE ORGANIZATION AND PRODUCTION OF GRINDING

Анотация. Сучасні екологічні обмеження актуалізують питання впровадження екологічних інновацій як у рамках національних економік, так і для окремих суб'єктів господарювання. У статті досліджуються теоретичні і практичні аспекти розвитку ринку екологічних інновацій в Україні. Визначено особливості еко-інновацій шляхом дослідження їх сутності та класифікації. Обґрунтовано доцільність їх впровадження в органічне агровиробництво. Наведено і фактори, які перешкоджають їх впровадженню, і фактори, які сприяють йому, створюючи відповідне середовище для розвитку.

Ключові слова: екологічна інновація, органічне агровиробництво, круп'яний ринок, екологізація, сільське господарство.

Постановка проблеми. Традиційно рівень розвитку аграрного сектору економіки України визначає насамперед зернове господарство. Така роль зерновиробництва

зумовлена його винятковим значенням у харчуванні населення й забезпеченні продовольчої безпеки. З розвитком техніки й автоматизацією борошномельно-круп'яної

промисловості, удосконаленням технології переробки сировини, застосуванням нового інтенсифікованого устаткування високої потужності відокремилася два напрями – борошномельне й круп'яне виробництво. Перший тяжіє до районів споживання, другий – до сировинних. Іншою відмінністю борошномельної промисловості, яка зумовлена змінами в культурі харчування населення України, є необхідність її подальшого розвитку не в напрямі нарощування обсягів, а в напрямі вдосконалення технології виробництва та розширення асортименту продукції, яка виробляється, тоді як розвиток круп'яної промисловості має відбуватися в обох напрямках. На відміну від борошномельної промисловості, розвиток круп'яного виробництва здійснюється не за територіальним, а за сировинним принципом. Такий підхід найбільш раціональний, оскільки вихід готової продукції із сировини становить 45–65%. Транспортування зерна рису, гречки, проса, гороху, ячменю, вівса на значні відстані з подальшою переробкою на крупу економічно недоцільне, тому що призводить до суттєвого подорожчання продукції.

У розвитку борошномельно-круп'яної промисловості спостерігаються нові тенденції, які й зумовлюють поділ на два самостійні виробництва. Одними з основних тенденцій є зменшення споживання хлібних продуктів на душу населення, істотні зрушення в розміщенні виробництва круп, якісні зміни в асортименті круп, поява підприємств, які відрізняються високим рівнем автоматизації основних і другорядних технологічних процесів, недостатнє використання на окремих підприємствах виробничих потужностей через брак сировини. На круп'яних заводах упроваджують нові вдосконалені машини, передові технології та безтарне зберігання продукції, що характеризує виробничий процес, який тут відбувається як індустріальне виробництво.

Недостатнє обґрунтування теоретико-концептуальних підходів до розвитку круп'яного виробництва й просування його продукції на споживчий ринок, відсутність методологічно-прикладних досліджень з удосконалення організаційно-економічних зв'язків і відносин між структурами й елементами круп'яної індустрії (виробництво, переробка, реалізація, споживання) не сприяють формуванню цілісного ланцюга відтворювального процесу та не дають змогу підвищити ефективність галузі й конкурентоспроможність круп'яної продукції, а також на цій основі стабілізувати ринок круп'яних культур і забезпечити населення держави соціально необхідною продукцією.

Серед сучасних проблем людства, пов'язаних з процесами екологічного розвитку, одними з основних залишаються екологічні. Екстенсивний розвиток господарства за умови практичного ігнорування його впливу на навколишнє природне середовище зумовив сучасну екологічну кризу, яка протягом ХХ століття переросла з локального рівня в глобальний.

Важливим аспектом перетворень у контексті переходу до сталого екологічно безпечного розвитку є впровадження екологічних інновацій для розвитку та розширення вітчизняного ринку екологічних товарів і послуг. Впровадження екологічних інновацій пов'язано з науково-технічним прогресом, що веде до якісних поліпшень в організації виробництва і забезпечує збільшення економічного, соціального або екологічного ефекту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням інноваційних процесів в економіці займалися Б. Данилишин, С. Дорогунцов, В. Міщенко, Л. Ганущак, В. Верба, А. Гречан, І. Савенко, І. Седікова, П. Микитюк та інші дослідники. Учені підкреслюють, що інновації, зокрема екологічні, сприяють посиленню конкурентоспроможності підприємств, оскільки спостерігається міцний

взаємозв'язок між ринковою діяльністю і новими екологічними продуктами. Продуктові і технологічні інновації допомагають завойовувати й утримувати частину ринку, збільшувати прибутковість на цих ринках.

Уточнення потребують питання збалансування попиту і пропозиції на ринку круп'яної продукції, механізми його прямого та непрямого регулювання, пріоритети ціноутворення з врахуванням чинників соціальної значимості традицій значних обсягів споживання круп населення країни.

Метою статті є обґрунтування організації та структури круп'яного ринку на засадах врахування глобальних впливів, соціальної значимості продукції для вітчизняного споживача, економічної доцільності.

Результати дослідження. Досліджуючи окреслену проблему, потрібно перш за все чітко визначитись з поняттям «інновації». На нашу думку, найбільш вдалим є підхід, запропонований Б. Санто: інновація – це такий суспільний, технічний чи економічний процес, який через практичне використання ідей і винаходів приводить до створення кращих за своїми властивостями виробів, технологій у випадку, якщо вони можуть принести на ринку додатковий дохід. А інноваційна продукція – це продукція, що зазнала значних змін (її технічні характеристики і сфера використання значно відрізняються від технічних характеристик і сфери використання продукції, що виготовлялася раніше), або заново впроваджена (принципово нова) продукція [1, с. 37].

Згідно з визначенням Європейської комісії екологічні інновації є екологоорієнтованими технологіями, що є менш шкідливими для навколишнього середовища, ніж інші. До них можна віднести технології контролю за забрудненням (контроль за забрудненням повітря, управління відходами), вироблення товарів та надання послуг, що не супроводжуються масштабними витратами ресурсів і забрудненням навколишнього середовища, а також управління ефективним використанням ресурсів (водопостачання, енергозбереження тощо) [2, с. 82].

Розроблення екологічних інновацій може як здійснюватися із конкретною метою зниження шкідливого впливу на довкілля, так і бути «побічним ефектом» від досягнення економічних цілей, зокрема підвищення продуктивності праці та якості продукції. З цих позицій екологічні інновації можна поділити на природоохоронні технології (засоби контролю, ліквідації і попередження забруднення, дотримання санітарних меж) та екоефективні інновації (принципово нові або модифіковані товари, процеси і послуги, які забезпечують отримання прибутку їх виробнику і споживачу, водночас сприяючи зниженню забруднення довкілля). Третім, найбільш сучасним, різновидом екологічних інновацій є системні інновації, що полягають у великомасштабних змінах систем виробництва і споживання, а також систем поведінки з відходами в межах країни або регіону [2; 3].

Екологічна інновація – це результат творчої діяльності, що спрямована на розробку, створення та впровадження нововведень у вигляді нової продукції, технології, методу, форми організації виробництва, що безпосередньо або опосередковано сприяє зниженню екодеструктивного впливу виробництва та споживання на навколишнє середовище та вирішенню екологічних проблем. Згідно з цим визначенням до екологічних інновацій можна віднести [4, с. 69]:

– розробку, створення та впровадження нових технологічних процесів та технологічних циклів розробки і погодженого розвитку усіх функціональних ланцюжків з видобутку ресурсів, їх переробки, використання відходів та відтворення цих ресурсів;

- розробку та застосування ресурсозберігаючої техніки, розробку і впровадження маловідходних і безвідходних технологій, зокрема енергозберігаючих, розвиток технологій, що забезпечують комплексне освоєння природних ресурсів, розробку біотехнологій;

- освоєння нових територій, а також розширення діючих з урахуванням екологічної безпеки населення і виробництва;

- розробку і випуск нових екологічно чистих продуктів і створення потужностей для їх виробництва, розробку варіантів використання нових та поновлюваних джерел енергії;

- впровадження нових організаційних форм, включаючи удосконалення організаційно-територіальної структури потенційно небезпечних виробництв з метою зниження їх екологічної небезпеки;

- формування нового мислення у розроблювачів інновацій з точки зору необхідності його екологізації шляхом впровадження обов'язкової екологічної освіти.

Кожен з перерахованих елементів має певні особливості і ознаки, від яких залежить характер екологічної інновації, зокрема: потенційні ознаки інновацій характеризують їх здатність запобігати негативному впливові на довкілля, ліквідувати цей негативний вплив або ж його спричиняти у навколишньому середовищі; функціональні ознаки – специфічні властивості, яких набула система за рахунок наперед заданих параметрів, таких як екологічність, безпечність, низький рівень екологічного ризику, – забезпечуються вдосконаленням організаційної структури управління інноваційними процесами через спрямування їх в новому, еколого-економічному, напрямі.

Основними напрямками впровадження екологічних інновацій промисловими підприємствами є [5, с. 215]:

- орієнтація на причинний характер дій, який передбачає подолання під час здійснення інноваційних процесів причин, а не наслідків;

- розмежування відповідальності, яке визначає адресність та ступінь відповідальності суб'єктів екодеструктивної дії;

- формування мотиваційного інструментарію, адекватного наявним соціально-економічним умовам;

- максимізація ефективності, яка передбачає досягнення цілей з екологізації з мінімальними витратами і отриманням максимальної віддачі інвестиційних засобів.

Для ефективного використання наявного наукового та промислового потенціалу, розвитку еколого-інноваційної діяльності необхідно створити відповідні умови, серед яких можна виділити такі:

- формування сприятливого клімату для стимулювання еколого-інноваційних та інвестиційних процесів [6, с. 85].

- запровадження ефективного механізму залучення вітчизняних та закордонних інвестицій для екологізації інноваційної діяльності, страхування інвестицій, захисту прав інвесторів;

- пріоритетний розвиток енерго-, ресурсозберігаючих, екологічнобезпечних технологій;

- поєднання промислових та фінансових активів інтегрованих науково-виробничих структур, які забезпечать розвиток базових галузей, технологій тощо;

- забезпечення податкового, кредитного, амортизаційного стимулювання вітчизняних підприємств та установ, що впроваджують нові екологічні технологічні процеси й експортують наукоємну продукцію;

- розвиток інфраструктури інноваційної діяльності (технопарків, технополісів, інноваційних бірж, центрів консалтингу, сертифікаційних фірм, які здійснюють науково-технічну та інноваційну діяльність);

- вдосконалення механізму державного замовлення для освоєння пріоритетних науково-технічних розробок, технологій, які здатні внести істотні зміни в підвищення рівня екологічності виробництва конкурентоспроможної продукції;

- забезпечення формування на конкурентних засадах та фінансування державних науково-технічних програм з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки.

В умовах транзитивної економіки особливої актуальності набуває завдання сталого розвитку стратегічних продовольчих ринків країни, зокрема круп'яного, реформування регуляторних механізмів відповідно до головних пріоритетів національної продовольчої політики. Практика свідчить про те, що вектори державного впливу концентруються переважно на адміністративному ціноутворенні, оминаючи актуальні питання імпортозаміщення дорогої круп'яної продукції, стимулювання її внутрішнього виробництва за наявності потужної екологічно чистої сировинної бази.

Круп'яний ринок – це сукупність обмінних операцій, за допомогою яких регулюються господарські взаємовідносини і проводиться купівля-продаж зерна та продуктів його переробки. Проте не можна розглядати круп'яний ринок як економічну категорію, що вивчає обмін в натуральній формі. Обмін – це одна із важливих складових відтворення, проміжна стадія між виробництвом і споживанням. Оскільки ринок розглядається як узагальнює поняття, що характеризує тип функціонування економіки і формування господарських зв'язків, це визначення можна застосувати і до круп'яного ринку. Тому круп'яний ринок – це такий тип функціонування зернового господарства, коли ринкові відносини не обмежуються сферою обміну, а включають в себе всі товарно-грошові відносини, які регулюють виробництво, збут і споживання зерна та формують господарські зв'язки між суб'єктами круп'яного ринку.

Створення круп'яного ринку – це перехід до якісно нового стану круп'яного господарства. В сучасних умовах він виступає як об'єктивна необхідність, що дає змогу покращити забезпеченість країни зерном за рахунок власного виробництва, підвищити його ефективність [7, с. 32]. Проте орієнтація круп'яного господарства на ринкові відносини як засіб автоматичного вирішення всіх його проблем в найближчі роки не зможе радикально змінити стан речей у виробництві, збуті і використанні зерна, оскільки ще повністю не сформована база. Формування круп'яного ринку – це об'єктивний процес, який ґрунтується на законах товарного виробництва, що проявляють свою дію через ринковий механізм.

Оскільки ринок притаманний товарному виробництву, що регулюється об'єктивними економічними законами, то, відповідно до них, формування круп'яного ринку можливе за умов дотримання таких основних умов:

- існування великої кількості форм власності і господарювання в усіх галузях зернопродуктового підкомплексу, ліквідація монополізму, наявність високого рівня зовнішньої і внутрішньої конкуренції;

- здійснення господарської діяльності суб'єктами круп'яного ринку на основі підприємництва, вільного переміщення капіталу і матеріальних ресурсів;

- впровадження інновацій на основі селекції та насінництва, нових агротехнологій та агротехніки;

- наявність розвинутої ринкової інфраструктури.

Створення умов для функціонування круп'яного ринку вимагає використання комплексу заходів, що регулюють процес переходу круп'яного господарства на ринкові відносини і одночасно дають змогу формувати і розвивати

круп'яний ринок із властивими йому елементами: свободою підприємництва, правом виробника розпоряджатися своєю продукцією і доходами, конкуренцією, ліквідацією монополізму тощо.

Ринок круп'яної продукції, ідентифікований товарними, територіальними і часовими межами, вважається релевантним [8, с. 10]. Державний ринок зернових культур є нижньосуміжним ринком по відношенню до релевантного ринку. Крупи є другим за значимістю і обсягами переробки продуктом із зернових культур. До відмінних особливостей круп'яного виробництва слід віднести багатоманітність видів сировини і продукції, що виробляється з неї. В Україні вирощують практично всі зернові культури, з яких виробляють крупи. Тому перспективи розвитку круп'яного ринку безпосередньо залежать від виробництва і якості культур, а також наявності запасів зерна. У круп'яній промисловості всі культури, з яких виробляються крупи, поділяють на дві групи: (1) безпосередньо круп'яні культури (гречка, овес, просо, рис); (2) умовно круп'яні культури (пшениця, ячмінь, жито, кукурудза, зернобобові).

Державний круп'яний ринок є внутрішньоорієнтованим, близько 21% від загального виробництва продукції реалізується на зовнішніх ринках.

Характерними особливостями споживчого сектору інтегрованого круп'яного ринку є зростання обсягів реалізації фасованої продукції та її диференціація. На частку фасованої продукції припадає близько 40% ринку. Статус національних мають торгові марки «Геркулес» («Новоукраїнський КХП»), ТМ «Добродія» («Луганськ Млин»), ТМ «Жменька» (вистриб'ютор ТОВ «Круп'яний дім»). Результати проведеного аналізу стану розвитку сировинного та виробничого секторів круп'яного ринку свідчать про те, що обсяги виробництва основних круп (за винятком рису) не мають чітко спрямованої тенденції, характеризуються хвилювальною варіацією і залежать перш за все від двох чинників: наявності пропозиції сировини та її якості; від попиту на готову продукцію як на внутрішньому ринку, так і з боку країн-імпортерів української продукції. Проблема невисокої доходності круп'яного виробництва у сільськогосподарських підприємствах обумовлена сукупною дією цінових чинників, головними з яких, на нашу думку, є:

- 1) державне цінове регулювання соціально значимих видів продукції;
- 2) різниця між внутрішніми, імпортними та експортними цінами круп.

Діючий на релевантному ринку механізм державного цінового регулювання поєднує три складові: встанов-

лення граничного нормативу рентабельності, встановлення граничного рівня торговельної надбавки, декларування зміни ціни.

Рентабельність «соціальних» видів круп фіксується, як правило, на рівні 7–10 %. Водночас рисова крупа, круп'яні суміші з функціональними властивостями, каші швидкого приготування не підпадають під дію адміністративного ціноутворення, тому мають вищу рентабельність та вищу ціну [9, с. 23]. Однією з причин наявної різниці між імпортними та експортними цінами круп'яної продукції є її різна номенклатура (наприклад, експорт вагових круп за одночасного імпорту фасованої круп'яної продукції із функціональними властивостями тощо). Проведені дослідження підтверджують постійне існування цінових різниць на зерновому ринку України, причому їх значення є значно більшими, ніж на ринку круп.

Таким чином, виникає об'єктивна необхідність зміни стратегічного вектору розвитку державного круп'яного ринку відповідно до пріоритетів національної агропродовольчої політики, серед яких слід назвати [10, с. 148]:

- 1) пріоритет економічних інтересів держави;
- 2) стимулювання розвитку повних 4-секторних ринків;
- 3) стимулювання експорту готових продуктів зернопереробки;
- 4) урівноваженість міжсекторних товарних і фінансових балансів;
- 5) продовольче самозабезпечення країни зерновими продуктами.

Отже, ринок круп'яної продукції належить до категорії державних чотирьохсекторних інтегрованих ринків із повним відтворювальним циклом [11, с. 264]. Головними економічними проблемами його розвитку є зменшення обсягів виробництва високоякісного продовольчого зерна та невисока доходність круп'яного виробництва, обумовлена двоєдиною дією механізму державного цінового регулювання та цінових різниць.

Висновки. У сучасному світі інновації стали одним з основних факторів, які визначають особливості конкуренції на багатьох глобальних ринках. Важливого значення також набуває розбудова ринку екологічних інновацій, тобто нових продуктів, технологій, способів організації виробництва, які забезпечують охорону навколишнього середовища. Таким чином, екологічні інновації є складним процесом і виступають як багатофакторна структура, що характеризується взаємозв'язками та взаємозалежностями між окремими її компонентами, які можуть мати природно-ресурсний і екологічний характер.

Список використаних джерел:

1. Ротар А. Інноваційні процеси в промисловості: їх економічний зміст і суть / А. Ротар // Статистика України. – 2007. – № 1. – С. 37–40.
2. Background report about strategies for eco-innovation : Report for VROM, zaaknummer 5060.04.0041. Final version / [R. Kemp, M.M. Andersen, M. Butter]. – 2004. – 22 May. – 82 p.
3. Сотник І. Управління ресурсозбереженням: соціо-еколого-економічні аспекти : [монографія] / І. Сотник. – Суми : СумДУ, 2010. – 499 с.
4. Лапко О. Екологічний фактор в інноваційній діяльності / О. Лапко // Економіка України. – 2008. – № 8. – С. 69.
5. Гринів Л. Екологічно збалансована економіка: проблеми теорії / Л. Гринів. – Львів : ЛНУ, 2010. – 215 с.
6. Лайко П. Удосконалення інноваційної діяльності в АПК – вимоги часу / П. Лайко // Економіка АПК. – 2007. – № 12. – С. 85.
7. Механізм розподілу доходів на зерновому ринку України / [В. Ганганов, В. Лисюк, О. Нікішина] // Економіка АПК: Міжнар. наук.-вир. жур. – 2012. – № 12. – С. 29–36.
8. Ульянченко О. Зерно-круп'яне виробництво як важіль підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / О. Ульянченко // Агроінком. – 2009. – № 9–12. – С. 9–13.
9. Калетнік Г. Роль інфраструктури аграрного ринку в ціноутворенні на сільськогосподарську продукцію / Г. Калетнік, Г. Пчелянська // Економіка АПК. – 2010. – № 3. – С. 21–25.
10. Лавринчук О. Перспективи розвитку ринку зерна України / О. Лавринчук // Економіка та управління. – 2011. – № 3. – С. 144–152.

11. Ціхановська В. Сучасний стан збутової діяльності сільськогосподарських підприємств України – виробників зернових культур / В. Ціхановська // Сталий розвиток економіки. – 2012. – № 4 (14). – С. 262–266.

Анотація. Современные экологические ограничения актуализируют вопросы внедрения экологических инноваций как в рамках национальных экономик, так и для отдельных субъектов хозяйствования. В статье исследуются теоретические и практические аспекты развития рынка экологических инноваций в Украине. Определены особенности эко-инноваций путем исследования их сущности и классификации. Обоснована целесообразность их внедрения в органическое агропроизводство. Приведены и факторы, которые препятствуют их внедрению, и факторы, которые способствуют ему, создавая соответствующую среду для развития.

Ключевые слова: экологическая инновация, органическое агропроизводство, крупяной рынок, экологизация, сельское хозяйство.

Summary. Modern environmental restrictions actualize the issue of implementation of environmental innovations within both national economies and for individual entities. The article deals with the theoretical and practical aspects of environmental innovations market in Ukraine. The features of eco-innovation by examining their nature and classification. The expediency of their implementation in organic agricultural production. Results and the factors that hinder their implementation, and the factors that contributes to it, creating an appropriate environment for development.

Key words: ecological innovation, organic agricultural production, cereals market, greening agriculture.

УДК 338.45

Бородін М. Ю.

аспірант

Міжнародного університету бізнесу і права

Borodin M. Y.

Postgraduate Student

International University of business and law

НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

DIRECTIONS FOR THE UPGRADE AND INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN OIL AND GAS COMPLEX WITHIN THE EUROPEAN INTEGRATION CONTEXT

Анотація. У статті проведено аналіз перспективних напрямів модернізації та інноваційного розвитку нафтогазового комплексу. Доведено необхідність впровадження інновацій для забезпечення сталого розвитку нафтогазового комплексу України.

Ключові слова: інновації, ефективні технології, енергоресурси, нафтогазовий комплекс, операційний процес.

Постановка проблеми. Глобалізаційні процеси і світові тенденції розвитку енергетики приводять до збільшення споживання енергетичних ресурсів. Зі збільшенням чисельності населення зростають потреби в ресурсах. Згідно з прогнозами експертів до 2030 року всесвітні витрати енергії повинні збільшитися втричі [3, с. 75]. Такий попит на енергію підвищується внаслідок енергетичних потреб перш за все таких країн, як США, Китай, Росія та Індія.

Умови сучасної економіки ставлять в основу науково-технічної політики поєднання збільшення ефективності та прибутковості роботи організації, що постачає продукцію на ринок, з підвищенням ступеня задоволення цією продукцією потреб людського суспільства.

Загальновідомо, що традиційні джерела енергії складають 79% всіх енергоносіїв у світі (21% – природний газ, 24% – вугілля, 34% – нафта), на альтернативні джерела енергії припадає лише 14% (11% – біомаса, 2% – енер-

гія води, 1% – інші), а на ядерну енергію – 7% [1, с. 34]. Найбільше занепокоєння викликають обмежені запаси природного газу і нафти, які вже в найближчому майбутньому не зможуть покрити зростаючі потреби людства в енергетичних ресурсах.

Нафтогазова промисловість – це той сектор, де процесні інновації впливають не тільки на кінцеві результати діяльності окремих компаній, але й на стан національної економіки загалом. Цілком очевидно, що за останнє десятиліття нафтогазова промисловість продемонструвала цілий ряд вражаючих досягнень по всьому світі. Ці досягнення підтверджують, що до числа найактуальніших завдань для нафтогазових компаній в напрямі інноваційної діяльності відносяться розробка ефективної технологічної стратегії і операційної моделі, вибір перспективних ділових партнерів, використання оптимального набору показників діяльності, що дають змогу оцінити просування компанії на шляху інноваційного розвитку.